

Задължения на възложителя и изпълнителя. Прекратяване на дог. за изработка.

А. Две са основните задължения на изпълнителя – да изработи нещо и да **предаде** изработеното.

I. Изработване – да изработи нещо съгл. поръчка в срок, без отклонения от нея, и то така, че то да „бъде годно за обикновеното или предвиденото в договора предназначение” (чл.258 и 261,ал.1).

Изпълнителят е длъжен да изработи поръчаното **със свои средства**. Но разпореждането е диспозитивно, което озн., че може да бъде уговорено и друго. „Със свои средства” не означава със свои материали. Поначало поръчващият трябва **да достави материала**, а ако той е негоден, длъжен е да го предупреди за това. Но и тук може да бъде уговорено друго – че изпълнителят сам ще си набави материала, който трябва да е годен: „изпълнителят, който извършва работата със свой материал, отговаря за доброто качество” (чл.261,ал.2).

Изпълн. е длъж. да **съхранява** с гриж.на доб.ст. вещите,к/о поръчващият е поставил на негово разпол.

Изпълн. не е длъж. сам да изработи дължимото, освен ако договорът е скл. с оглед на личн. му качества.

Изп. е длъжен да предупреди поръчващия, че материалът му е негоден или че проектът му е неосъществим. В противен случай губи правото си на възнаграждение и дължи обезщетение на поръчващия.

Но ако въпреки предупреждението поръчващият настоява на изп-ието по неговия проект или с негодния му материал, ще плати възн-ието, макар да не получи резултат.

Изпълнителят може даже да се откаже от дог.

Санкции при недостатъци.

Поръчващият тр. при приемането „да прегледа работата и да направи всички възражения за неправилно изпълнение, освен ако се касае за такива недостатъци, които не могат да се открият при обикновения начин на приемане, или се появят по-късно. За такива недост. поръчващият тр. да извести изпълнителя веднага след откриването им”,освен ако изпълнителят е знаел за тях (чл.264,ал.2). Ако такива възражения не се направят, „работата се счита приета” (чл.264,ал.3).

(чл.265)Ако при извършване на работата изпълнителят се е **отклонил** от поръчката или ако изпълнената работа има

недост.

и те

не са толкова съществ.

, поръчващият не може да развали договора, а ще трябва по свой избор да се задоволи с (алтернативно):

а) поправяне на работата в даден от него подходящ срок без заплащане (безвъзмездно);

б) заплащане на разходите, необходими за поправката – т.е. сам да поправи дефектната работа, без за това да бъде съдебно овластяван. За да претендира разходите изобщо не е необходимо да дава срок на изпълнителя за отстраняване на дефектите и да чака безрезултатното му изтичане. Законът не изисква това. Достатъчно е само изпълнителят да бъде известен за дефектите.

в)съответно намал. на възн-ието съразм. с намалената всл.дефекта цена или годност на изработеното.

В случай, че недостатъците не могат да бъдат отстранени и **са толкова съществени**, че работата е негодна за обикновеното или уговореното (договорно) предназначение,

поръчващият може без всякакво ограничение да развали договора (с едностранно волеизявление) и да претендира обезщетение на общо основание (чл.265,ал.2 и чл.88,ал.1, изр.2). Не е необходимо да дава срок за отстранение на неотстранимото (чл.87,ал.2). В случая е налице не лошо изп-ие, а пълно неизп-ие и не важи кратката давност по чл.265 (6 м.).

Нещо повече дори – законът е разширил в тази материя това му пр. да развали дог. Поръчващият има пр. да проверява изп-ието на работата във вс. време (чл.262,ал.1) и ако стане явно, че изпълн. няма да изпълни „по уговорения или надлежния начин” може да развали дог. веднага и да иска обезщ. на общо основ. (ал.2).

Правото да се разваля дог. не тр. да се превръща в злоупотреба. Затова, ако недостатъците или отклоненията са отстранени, дог. няма да може да бъде развалян.

Отговорността на изпълнителя за недостатъци се погасява в кратки давностни срокове – с изтичане на 6 месеца, респ. на 5 г. при строителни работи, считано от деня на предаването на работата. Тези срокове могат да бъдат договорно удължавани.

Санкции при забава – изпълнителят е в забава, ако не изработи или не предаде работата на угов. срок. Законът предполага неговото закъснение виновно. Поръчващият може да иска изпълнение заедно с обезщетение за вредите от закъснението. Може и да развали договора – да го счете за развален, ако изпълнението не последва в допълнителния срок, който е дал на контрахента си, освен ако неизпълнението е незначително. Дори и без допълн. срок за изп-ие той може да развали дог., ако вследствие закъснението работата не му е вече необходима, без да е лишен и в този случай от правото си да търси обезщетение.

Нещо повече. Поръчващият може да развали дог. и преди настъпването на срока за завършване на работата, стига да е явно, че работата няма да бъде завършена до крайния срок. При това без значение е дали проявената бавност може или не може да бъде вменена във вина на изпълнителя. Ако закъснението е виновно, на поръчващият се дължи обезщетение на общо основание.

II.Предаване – едва с предаването на работата изпълнителят се освобождава от

задължението си. Предаване означава **фактическо връчване** на извършената работа с всичко, което е било поставено на разположение на изпълнителя, вкл. и дадените му материали, останали неупотребени.

Предаването поставя въпроса за преминаването на собствеността в/у изработената вещь. Той не се поставя, когато работата се заключава в поправянето на една вещь, т.к. поръчващият обикновено е неин собственик. Но се поставя, когато изпълнителят създава вещи със собствен материал.

Общият пр-ип е: когато се прехвърля собственост в/у определена вещь, която в бъдеще ще бъде създадена, собствеността преминава в/у приобретателя със създаването ѝ в бъдеще – в случая с изработването ѝ, освен ако е уговорено друго или друго следва от естеството на нещата.

При договора за изработка главното е изработването, а не прехвърлянето в собственост. Ето защо, ако главното зад-ие се изпълнява с предаване, и подчиненото зад-ие ще бъде изпълнено по същия начин.

Относно мястото и начина на предаването важат **общите правила**, ако друго не е уговорено (чл.68).

Солидарност – когато няколко лица са се задължили да извършат една работа заедно, те отговарят солидарно, освен ако е уговорено противното.

Б. Задължения на поръчващия са:

1) **Съдействие** – относно последиците на липсващото съдействие важат общите правила, които уреждат неизпълнението. Изпълнителят ще има право на възнагр. и ако неизпълнението е станало невъзможно по причина, която лежи в личността на поръчващия, даже последният да не отговаря за нея. При забава изпълнителят може да претендира вредите, които тя му е причинила-

2) **Приемане** – „поръчващият е длъжен да приеме извършената съгл. дог. работа” (чл.264,ал.1). Приемане има, когато реалното получаване на изработеното се придружава от изричното или мълчаливо изразено изявление на поръчващия, че счита работата съответстваща на договора. Не е само фактическо, но и едно **правно действие**

. Приемане означава одобряване. Именно за да може да се даде на приемането значението на одобряване, законът предписва на поръчващия „да прегледа работата и да направи всички възражения за неправилно изпълнение” (чл.264,ал.2). В случай, че не направи такива възражения, работата се счита за приета, т.е. за одобрена (чл.263,ал.3 – неоторимо предположение), освен ако недостатъците на работата са такива, че не могат да бъдат открити при обикновено начин на приемане или се появят по-късно.

Освен одобряването **приемането има и други последици**. С приемането става **изискването** за плащане на възнагр. С приемането **рискът**

преминава в/у поръчващия. От този момент започват да **текат сроковете за погасяване**

на претенциите му за лошо изпълнение. Поръчващият обаче не е длъжен да приеме работа, която не съответства на уговореното. Дали тя съответства на уговореното, доказва изпълнителят. Но ако тя съответства на уговореното и се отказва без основание, изпълнителят има право да иска вдигане на вещта и заплащане на възнаграждението заедно с причинените му вреди.

3) **Възнаграждение** – съглашението на страните е меродавно.

а) страните могат да уговорят, че за извършената и приета работа ще се дължи една **обща, глобално (форфетерно)** определена сума. Ще се плати обаче повече, ако през време на изпълнението на договора надлежно определената сума за материали и работна ръка се увеличи (или обратно).

б) страните могат да уговорят възнагр. и по **единични цени** – възнагр. не е предварително договорено, а е уговорено за отделните работи, които ще се извършат (4 лв. за всеки монтиран ел.ключ).

Неплащането на възн. е неизп-ие на парично зад-ие, т.к. обикновено се уговаря в пари. Изпълнителят има пр. да търси лихви при неплащането му от деня на забавата, а може и да претендира и всички др. претърпени вреди (чл.86).

Прекратяване на договора за изработка:

1) с изработването и предаването на поръчаната работа;

2) ч/з едностранно изявление на изправната страна за развалянето му при неизпълнение от другата - може да се извърши дори и в течение на неговото д-ие (през време на извършв. на самата работа) без всякаква вина на изпълнителя, ако има основателни причини за това, стига да заплати на изпълнителя направените разходи, извършената работа и печалбата, която би реализирал от работата (чл.268).

3) вследствие последващата невъзм-ст – стига само невъзм-стта да настъпва в р-ат на обстоятелства, за к/о никоя от стр. не отговаря (чл.267, ал.1, изр.1). Ако е частична – поръчващият тр.да я приеме и да плати съответна част от възн. При положение, че невъзм. се дължи на проекта или негодността на материала, даден от поръчващия, той ще дължи възнагр., ако е бил съответно предупреден от изпълн. на работата.

4) смърт или неспособност на изпълнителя да извърши работата – освен ако той е бил скл. не с оглед личността на изпълнителя и ако наследниците му се съгласят да продължат изпълнението (чл.269, ал.1).